

Yabancılar hukuku reformu için

Alman Sendikalar Birliği'nin

talepleri ve değişiklik teklifleri

I.

Yürürlükte bulunan yabancılar hukuku, tarihi oluşumu yönünden sadece göz yumma prensipine dayanan bir hukuktur. Burada Yabancılar Dairesinin takdir hakkı ön planda gelmektedir. Gerek ruhu, gerekse uygulanması bakımından yabancılar kanunu, özellikle oturma izni verilmesi, bu iznin bir takım şartlara bağlanması ve yabancı emekçilerin sınır dışı edilmeleri söz konusu olduğunda, artık katlanılması imkânsız fiili ve hukuki güvensizlik yaratmış; üstelik, sırf Alman menfaatleri göz önünde tutulduğunda bile küçümsenmeyecek mahzurlar doğurmuştur.

Milletlerarası karşılıklı siyasi ve ekonomik bağların, işbirliği ve özgürlüğün arttığı günümüzde, geleneksel Devlet iradesi üstünlüğü temel prensiplerine ve dar milli devlet görüşünden hareketle yapılan kısıtlamalara bağlı kalmış bu yabancılar hukuku, zamanımızın gereklerine ters düşmektedir. Yabancılar kanunu, yabancı emekçilerin normal olarak Alman makamlarının aracılığı ile işe yerleştirildiğini ve Federal Almanya'ya yine Alman makamlarının teşviki ile geldiklerini dikkate almamaktadır.

Sendikalar ve diğer etkili güçler, yabancı emekçilerin toplumsal politik yönden çevre ile bütünleşmeleri uğrunda ısrarla çaba sarfederken, işbaşında bulunan Federal Hükümet te — özellikle iş piyasası ile ilgili nedenlerin etkisi ile — bu gereği artık pekâlâ anlamışken, Yabancılar Kanununun eskimiş hükümlerine bağlı kalınması, bu bütünleşmeyi tehlikeye koymaktadır. Yabancı emekçilerin gittikçe artan bir kısmı, Federal Almanya'da geçen yıllar boyunca burada yerleşmekte ve çevreye uymaktadır. Her yerde ilerleyen sanayileşme sonucu, yabancı emekçilerin de çalışma hayatına katılması, devamlı bir durum haline gelmiştir. Yabancılar Kanununun hükümleri ise, tıpkı eskisi gibi, yabancıların Almanya'da oturmasını sanki geçici ve her an değişebilen bir olay gibi görür.

İş hukuku ve sosyal hukuk bakımından yabancı emekçilere bugün geniş ölçüde yerlilerle eşit haklar tanınmış bulunmaktadır. Yabancıya emekçi olarak, bu konularda bir yandan Alman emekçilerle eşit haklar verip, aynı yabancıyı yabancılar hukuku bakımından hemen hertürlü haktan yoksun bırakıp, İdarî makamın takdirine bağlamakla tam bir çelişkiye düşülmektedir.

Üstelik, iş piyasası ve istihdam politikası icabı Çalışma Dairelerine düşen ayarlama görevi, Yabancılar Polisinin yetkileri daha ağır bastığından, etkisiz kalmak tehlikesi ile karşılaşmaktadır.

Hukuka bağlı devlet, özgür ve demokratik bir düzen Bu nedenlerden ötürü Yabancılar Hukukunda, huanlayışına uyan bir reform gereklidir. Yabancılar Hukuku fiilen uygulanırken, istihdam politikasına ve kalkındırma politikasının gereklerine göre ayarlanmak zorundadır. Avrupa Ortak Pazarına dahil ülkeler arasında varılan çalışma yerini seçme özgürlüğü bir yana, bu ülkeler dışından gelecek yabancı emekçilerin tek Federal Çalışma Dairesi kanalı ile işe alınmalarının zorunlu kılınması, yabancı emekçilere iş verirken, sadece istihdam politikası yönünden hareket edilmeyip, sosyal bütünleşme için gereken şartların da aranması gereklidir.

II.

Alman Sendikalar Birliği (DGB), „Alman Sendikaları ve Yabancı Emekçiler“ başlığı altında 2 Kasım 1971

tarihinde Merkez Yönetim Kurulunca kabul edilen prensiplere dayanarak, yabancı emekçilere uygulanacak Yabancılar Kanununun aşağıdaki hususlarda düzeltilmesini talep etmektedir:

1 Yabancılar Kanununun 2. paragrafı 1. fıkrasının 2. cümlesinde yazılı olduğu gibi, yabancıya, ancak „Almanya Federal Cumhuriyetinin çıkarlarına halel getirmediği sürece“ oturma izni verilebileceği şeklindeki genel takdir hükümü kaldırılıp, yerine açık ve seçik sınırları olan kanunî durumlar konulmalıdır. Çalışma Dairesinden çalışma izni almış olup, Almanya'ya girişin öteki şartlarını da yerine getiren yabancı, oturma iznini bir hak olarak isteyebilmeli, arkasından (aşağıda 2 ilâ 6. maddelerde gösterildiği gibi) kademe kademe artan haklara sahip olmalıdır.

2 Yabancı emekçi, Almanya'da çalıştığı ilk yıl boyunca yurt dışı edilmeyi gerektiren şahsî ile ilgili bir sebep bulunmadığı takdirde, bu ilk yılın sonunda, oturma izninin bir yıl daha uzatılmasını bir hak olarak isteyebilmelidir.

3 Federal Almanya'da kesintisiz geçirilen ikinci çalışma yılının sonunda, eğer bu arada yurt dışı edilmeyi gerektiren bir neden ortaya çıkmamışsa, yabancıya, oturma izninin bir yıl daha uzatılmasını isteme hakkı tanınmalıdır.

4 Üç yıl kesintisiz çalışma sonunda, bu arada yurt dışı edilmeyi gerektiren bir neden bulunmaması halinde, Yabancıların oturma iznini iki yıl daha uzatma hakkı olmalıdır.

5 Federal Almanya'da aralıksız beş yıl çalışan Yabancıya, süresiz oturma izni isteme hakkı verilmelidir.

6 Federal Almanya'da aralıksız on yıl çalışan yabancı emekçi, artık yurt dışı edilememelidir.

7 Yabancılar Polisinin, oturma iznini (Yabancılar Kanununun 7. Paragrafında gösterildiği gibi) bazı şartlara bağlama yetkisi, yabancı emekçinin belirli bir işletmeye veya iş yerine bağlanmasına imkân veremeyecek şekilde sınırlandırılmalıdır. Bunun dışında, Meslekî Gelişmeyi Teşvik Kanunu ile, çalışma izni yönetmeliğindeki hükümlerin dikkate alınması yeterlidir.

8 Ortak Pazar ülkeleri vatandaşlarının Federal Almanya'da oturması hakkındaki kanununun 10. Maddesi hükümüne ayarlama anlamında Yabancılar Kanununa, 6 aydan uzun bir süre kanunun geçerlilik alanı dışında kalmış olan Yabancıların oturma izni sona erer şeklinde açıklık getirilmelidir.

Federal Almanya'yı geçici olmamak üzere terkeden Yabancıların otomatik olarak oturma iznini kaybetmesi hallerinde özel durumlar dikkate alınmalıdır. Özellikle — geçici olarak pasaportunun elinden alınması, siyasi nedenlerden ötürü buna benzer engelleme, ya da askere alınma gibi — Almanya dışında kalılabilecek süreye uymayan elde olmayan sebepler yüzünden engellendiği zorunlu haller, dikkate alınacak özel durumlardan sayılmalıdır.

9 Siyasi faaliyet ve siyasi kanımsı açıklama hakkı, Anayasamız gereğince, yabancı emekçilere de sağlanmalıdır. Yabancılar Kanununun, „Almanya Federal Cumhuriyetinin başkaca önemli çıkarları gerektirdiği hallerde“ Yabancıların siyasi faaliyetinin sınırlandırabileceği yahut yasaklanabileceği hakkında 6. Maddenin 2. fıkrasındaki genel hüküm ise karşılıksız kaldırılmalıdır.

10 Bununla beraber Yabancılar Kanunundan hareket ederken yabancıların Almanya Federal Cumhuri-

yeti'nin demokratik temel düzenine karşı eylemlerinin, siyasi faaliyet hakkınca korunmadığı ve böyle eylemlerin sınır dışı edilmeye sebep olabileceği açıktır. Bu özellikle, yabancı makamların yardımı ile veya yabancı ülkelere doğru yönetilen ve Federal Almanya içinde kendi başlarına siyasi faaliyet alanı yaratmak isteyen ve siyasi eylemlerde bulunan kuruluş ve örgütler için geçerlidir.

11 Sınır dışı edilmeyi gerektiren kanunî durumlar (Yabancılar Kanununun 10. maddesi), açık ve seçik şekilde sınırlandırılmalı ve yalnız kamu çıkarları ile Yabancıların özel çıkarları karşılıklı tartılıp sınır dışı edilme gereğinin yine de ağır bastığı haller için olmalıdır.

Buna göre sınır dışı edilme nedenleri ancak yalnız şunlar olmalıdır:

a) Almanya Federal Cumhuriyetinin özgür ve demokratik temel düzenini, ya da güvenliğini tehlikeye düşürmek;

b) Yabancılar Kanununun geçerlik alanı içinde ağır veya hafif bir suçtan dolayı bir yıldan fazla hapis cezasıyla kesin mahkûmiyet, yahut ta ağır veya hafif suçlarda tekrür halleri;

c) Hakkında güvenlik nedenleri ile veya islah amacı ile tutukluluğu gerektiren bir tedbir alınmış olmak, bir çalışma evine, akıl hastahanesi veya bakım evine kapatılmış bulunmak;

d) Kamu sağlığını tehlikeye koyacak bir hastalığa yakalanmış olup, duruma göre alınacak kişisel özel tedbirlerle bu tehlikenin önüne geçilemeyeceği haller;

e) Federal Almanya'da oturan, bakımıyla zorunlu olduğu yakınları da dahil, geçimini kendi olanakları ile sağlayamamak ya da sağlamaktan kaçınmak;

f) Bir pasaportu ya da pasaport yerine geçecek bir belgesi bulunmamak.

12 Sınır dışı edilme kararı verilmeden önce muhakkak yabancıların kişisel ve aile durumu, özellikle Federal Almanya'nın ekonomik ve sosyal hayatına uyumu açısından tartılmalıdır.

Bu ve buna benzer hallerde, mahalli Yabancılar Dairesi yetkili İşçi Temsilciler Kurulu'nun görüşünü alınmalıdır.

Kalabalık şehir ve bölgelerde — mahalli Yabancılar Dairesinin yanısıra — içinde İşçi Temsilciler Kurulları, Sendika, Kilise ve sosyal yardım kuruluşları temsilcilerinin yer alacağı danışma komisyonları kurulmalı ve bu komisyonlar, hakkında sınır dışı edilme kararı söz konusu olan Yabancıyı dinlemelidir.

Sınır dışı emrine karşı itiraz, incelenip bir karara bağlanıncaya kadar sınır dışı edilmeyi geriye bırakma etkisine sahip olmalıdır.

13 Mensup olduğu ülke tarafından siyasi baskı amacı ile kendisine pasaport veya pasaport yerine geçen belge verilmeyen veya elinden alınan yabancı emekçi, kendisine bir yabancı pasaportu verilmesi hakkına sahip olur.

14 Sınır dışı edilme nedeniyle tutuklama (Yabancılar Kanunu I/16 sayılı hüküm) ancak hâkim kararı ile olabilir ve üç ayı aşamaz.

15 Siyasi takip ve baskıya uğrayanlara Anayasa gereğince tanınan sığınma hakkı, insan hakları temel ilkelerinin taşıyıcısı olarak, yabancılar hukukunun uygulamasında bundan böyle de ayrılmaz bir bütün olarak kalmalıdır.

Alman Sendikalar Birliği (DGB)
Merkez Yönetim Kurulu, 6. 2. 1973

